

Latvijas Republikas Valsts prezidenta kanceleja Prezidenta preses dienests

Pils laukums 3, Rīga-50, LV-1900, tālr. 7092122, fakss 7320404,
prese@president.lv, www.president.lv

Valsts prezidentes Vairas Viķes-Freibergas tosts valsts pusdienās par godu Viņas Majestātes Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes Karalienei Elizabetei II Rīgā, Melngalvju namā, 2006. gada 18. oktobrī

Jūsu Majestāte!

Ekselences! Dāmas un kungi!

Man ir liels gods un patiešs prieks pirmo reizi Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes valsts galvu sveikt valsts vizītē Latvijā! Jūsu Majestāte, es ļoti priecājos par iespēju uzņemt Jūs un Viņa Karalisko Augstību Edinburgas hercogu Rīgā šajā Latvijas un Apvienotās Karalistes attiecībām tik nozīmīgajā gadā.

Es ar patiesu gandarījumu atceros savu vizīti Apvienotajā Karalistē britu valdības viesu statusā šī gada jūlijā un sirsnīgo tikšanos ar Jums, Jūsu Majestāte. Man bija liels gods viesoties Jūsu valstī un izjust Jūsu valdības viesmīlību un sirsnību. Šo visaugstākā līmeņa vizīšu apmaiņu šogad es uzlūkoju kā apliecinājumu Latvijas un Apvienotās Karalistes attiecību briedumam, draudzības un savstarpējas cieņas saitēm.

Jūsu Majestāte!

Mūsu valstu attiecību pamats tika ielikts vēl pirms Latvijas Republika tika oficiāli proklamēta. Apvienotā Karaliste bija pirmā valsts, kas Latvijas neatkarību *de facto* atzina 1918. gada 11. novembrī, vienu nedēļu *pirms* Latvijas Republikas neatkarības proklamēšanas. Jūsu vizīte Latvijā notiek mūsu valstu attiecību dubultu jubileju gadā. 26. janvārī apritēja 85. gadskārta kopš Latvijas un Apvienotās Karalistes diplomātisko attiecību nodibināšanas, savukārt 5. septembrī apritēja 15. gadskārta kopš to atjaunošanas. Apvienotā Karaliste bija arī viena no pirmajām valstīm, kura 1991. gada oktobrī nosūtīja savu diplomātisko pārstāvi, lai Rīgā atvērtu britu vēstniecību.

Jau no pašiem pirmsākumiem abu valstu attiecības tika veidotas, izprotot Latvijas brīvības centienus, kā arī tās tiesības uz demokrātisku valsts pārvaldi Eiropas brīvo valstu saimē. Laikā, kad vairums Latvijas pilsoņu cieta zem padomju varas žņaugiem, Apvienotās Karalistes valdība sniedza patvērumu tūkstošiem latviešu. Demokrātisko tradīciju iedvesmoti, Latvijas diplomāti nosargāja mūsu valstiskuma apliecinājumu Latvijas sūtniecībā Londonā visus garos okupācijas gadus.

Kopš tā brīža, kad Latvija 2004. gadā pilntiesīgi atgriezās Eiropas valstu saimē, iestājoties Eiropas Savienībā un NATO, ir pagājuši divi gadi. Šo divu gadu laikā Latvijas un Apvienotās Karalistes attiecības ir attīstījušās un pilnveidojušās jaunā kvalitātē ne tikai politiskā un ekonomiskā līmenī, bet arī abu valstu iedzīvotāju savstarpējos kontaktos. Apvienotā Karaliste, atverot savu darba tirgu, ir pavērusi daudzas jaunas iespējas Latvijas iedzīvotājiem. Šobrīd vairāk kā 26 000 latviešu ir raduši iespēju strādāt Apvienotajā Karalistē. Es esmu pārliecināta, ka viņi, izmantojot šo britu piedāvāto iespēju, iegūst daudz jaunu zināšanu un prasmju, kuras varēs lietot, atgriežoties Latvijā. Ar patiesu gandarījumu gribu uzsvērt, ka pēdējos gados strauji pieaug britu ceļotāju skaits Latvijā – tie ir ne tikai darījumu cilvēki, bet arī tūristi. Latvija var piedāvāt tās viesiem gan Rīgas kultūras un izklaides iespējas, gan Latvijas skaisto, neizpostīto dabu, smilšainās pludmales, lauku tūrismu un mazo pilsētu skaistumu.

Jūsu Majestāte!

Man ir patiešs prieks par Latvijas un Apvienotās Karalistes labajām ekonomiskajām attiecībām. Apvienotā Karaliste ir viena no Latvijas lielākajām tirdzniecības partnerēm. Ieskatoties vēsturē, mūsu valstu tirdzniecisko sakaru pirmsākumi meklējami jau 11. gadsimtā, par ko liecina Latvijā atrastās Anglijā kaltās sudraba monētas.

Latvijas izdevīgais ģeogrāfiskais novietojums ir ļāvis jau kopš viduslaikiem vairākām mūsu pilsētām kā Hanzas savienības locekļēm būt par aktīvām starptautiskās tirdzniecības partnerēm. 1930-tajos gados Apvienotā Karaliste bija viena no Latvijas lielākajām eksporta partnerēm. Apvienotās Karalistes iedzīvotājiem Latvijas vārds bija pazīstams, pateicoties Latvijas kokam, sviestam, bekonam un linam.

Ar gandarījumu jāatzīst, ka labās tirdzniecības saites starp Latviju un Apvienoto Karalisti turpinās mūsdienās – 2005. gadā Apvienotā Karaliste bija 4. lielākā Latvijas eksporta partnervalsts. Esmu pārliecināta, ka mūsu ekonomiskās saiknes turpinās attīstīties un nesīs labklājību mūsu valstīm arī turpmāk.

Jūsu Majestāte!

Jūs šodien atklāsi angļu izcelsmes Rīgas mēra Džordža Armitsteda statuju Rīgā pie Latvijas Nacionālās operas. Džordžs Armitsteds bija Rīgas galva laika posmā no 1901. līdz 1912. gadam un kļuva par vienu no izcilākajiem pilsētas mēriem Rīgas vēsturē. Viņa vadībā Rīga kļuva par modernu lielpilsētu.

Šeit tika uzceltas 16 skolas, Nacionālais Valsts mākslas muzejs, Nacionālais teātris, iekārtoti vairāki parki, sāka kursēt elektriskais tramvajs un tika veikti daudzi citi labiekārtošanas un modernizācijas darbi. Rīga šajā laikā arvien vairāk nostiprinājās kā viena no svarīgākajām pilsētām Ziemeļeiropā. Šodien mēs visi varam pārliecināties, ka Rīga atkal ir atguvusi savu vietu reģiona pilsētu saimē un kļuvusi par nozīmīgu tirdzniecības, finanšu un kultūras centru.

Rīga lepojas ar 1859. gadā uzbūvēto Anglikāņu baznīcu, kas celta par Rīgā dzīvojošo angļu tirgotāju un jūrnieku līdzekļiem. Tās būvei viņi atveda savas dzimtenes zemi, kā arī lielāko daļu celtniecībai vajadzīgo būvmateriālu. Un šodien Viņa Karaliskā Augstībā Edinburgas hercogs Anglikāņu baznīcā atklās piemiņas plāksni 1919./1920. gadā kritušajiem britu karavīriem, kas sniedza atbalstu Latvijas brīvības cīņās.

Latvija un Apvienotā Karaliste ir sabiedrotie arī mūsdienās. Mūsu valstīm ir līdzīgas nostājas par vajadzību reformēt Apvienoto Nāciju Organizāciju. Mūsu karavīri plecu pie pleca sadarbojas NATO miera uzturēšanas misiju ietvaros gan Afganistānā un Irākā, gan Kosovā, Bosnijā un Hercegovinā. Pēc mēneša Rīgā pulcēsies visi NATO dalībvalstu vadītāji. Ļoti ceru, ka šī NATO galotņu sanāksme paliks vēsturē kā svarīgs posms NATO pārveidošanā un atvērtībā plašākai pasaulei.

Jūsu Majestāte!

Šis gads ir ne tikai nozīmīgs Latvijas un Apvienotās Karalistes divpusējās attiecībās. Šogad britu tauta nosvinēja Jūsu 80. dzimšanas dienu. Es uzsaucu šo tostū Jums, Jūsu Majestāte, par Jūsu veselību un laimi, par Karaliskās ģimenes veselību un laimi, par Apvienotās Karalistes un Latvijas tautu draudzību un labklājību un par mūsu valstu sadarbības turpmāku uzplaukumu!